

Х

Изх.№

ДО
ПРОФ. ХРИСТО ХИНКОВ
МИНИСТЪР НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО
пл. „Света Неделя“ № 5
гр. София 1000

Относно: Нарушени права на пациенти, вследствие приетите промени в Наредба № 4 от 2009 г. за условията и реда за предписване и отпускане на лекарствени продукти

УВАЖАЕМИ ПРОФЕСОР ХИНКОВ,

Обръщам се към Вас по повод многобройните сигнали за нарушени права на граждани, вследствие публикуваната в ДВ. бр. 85 от 10 октомври 2023 г. Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 4 от 2009 г. за условията и реда за предписване и отпускане на лекарствени продукти и регламентирания с нея ред за предписване и отпускане само по електронен път на лекарствени продукти за лечение на диабет и антибактериални лекарствени продукти за системна употреба.

В тази връзка, бих искала да припомня, че в хода на обществените консултации по проекта на наредбата, в изпратено до Вас становище, като национален омбудсман изразих безпокойството си от възможността предложената промяна да доведе до нарушени права на пациентите, като ограничи и забави достъпа им до посоченото лечение. Подробно описах възможните проблеми и препоръчах задълбочено им разглеждане и обсъждане на мерки за тяхното решаване, например регламентиране на изключения и осигуряване на алтернативна възможност за предписване и отпускане на лекарствени продукти в посочените по-горе случаи, като същевременно бъде осигурен и ефективен контрол.

Беше проведена и работна среща с Вас, на която поставих проблемите и настоях за тяхното решаване.

За съжаление, влизането в сила на наредбата потвърди опасенията ми и доведе до многобройни случаи на нарушени права на гражданите, в това число деца, а също и на професионални права на лекари, лекари по дентална медицина и ветеринарните лекари. Изразените по този повод в медийното пространство становища на представители на съсловни и професионални организации и отправените взаимни обвинения недвусмислено показват наличието на сериозни проблеми и в крайна

сметка – невъзможност пациентите да закупят своевременно необходимия за лечението им лекарствен продукт. Особено обезпокоително е, че потърпевши са и уязвими групи - възрастни хора, хора с увреждания и най-вече деца, при които своевременното започване на лечение често е решаващо за овладяване на заболяването и предотвратяването на тежки усложнения.

В тази връзка, бих искала отново да обърна внимание върху най-често срещаните проблеми, които затрудняват, а в голяма част от случаите правят невъзможно, гражданите да получат необходимите им лекарствени продукти, а именно:

- лекари, които не разполагат с необходимия за предписване на електронни рецепти хардуер и софтуер или технически познания за работа с тях, в това число медицински центрове, които нямат договор с Националната здравноосигурителна каса (НЗОК).

- нямат регистрирано лечебно заведение и/или нямат електронен подпис, например лекари, работещи в системна за спешна медицинска помощ и в болници, които не могат да се регистрират в системата и да издават електронни рецепти;

- липсата на стабилна интернет връзка на всички оператори на територията на цялата страна;

- невъзможност софтуерът на мобилното приложение да бъде инсталиран на смартфони на определена търговска марка;

- наличие на възрастни лекари, в това число уважавани и търсени от пациентите им специалисти, с дългогодишна практика, нямащи необходимото оборудване и/или технически познания за използването му;

- лекари по дентална медицина, които не разполагат с необходимата техника и софтуер за работа с Националната здравноинформационна система;

- ветеринарни лекари, които използват лекарствени продукти за хуманна употреба за лечение на домашни любимци.

Като обществен защитник смятам също, че е недопустимо гражданите да се налага да търсят алтернативни методи да се снабдят с необходимите лекарства, например да изискват по телефона, без преглед, предписването им от личните им лекари, както и да обикалят няколко аптеки, в това число в други населени места, за да получат предписаният им с електронна рецепта лекарствен продукт, когато не е посочена възможност за генерично заместване.

Смятам също, че изразената позиция на Министерство на здравеопазването и посоченият като буферен период за търсене на мнения и търсене на слабите страни на системата, за да бъдат отстранени, не показва разбиране за необходимостта от незабавни действия за решаване на проблемите, като посоченият срок е твърде дълъг и не оправдава многобройните случаи на нарушени граждански права.

В тази връзка, силно обезпокоена от случващото се и с разбирането, че са необходими незабавни мерки, се обръщам към Вас с настойчива препоръка във възможно най-кратък срок да бъде регламентирана алтернативна възможност за предписване и отпускане с хартиена рецепта за посочените групи лекарствени продукти, с което да бъдат гарантирани правата на пациентите, както и професионалните права на работещите в системата медицински специалисти.

Бих искала също отново да посоча, че наличието на ефективен контрол върху предписване и отпускане на посочените групи лекарствени продукти е важно условие за предотвратяване на злоупотреби и недостиг на лекарства, както и за рационализиране на употребата на антибактериални лекарствени продукти.

Отново бих искала да изразя надежда, че правото на гражданите от цялата страна, в това число и най-вече на децата, на своевременен достъп до използваните при лечението им лекарствени продукти ще бъде гарантирано и няма да се допусне забавяне или непровеждане на лечението с произтичащите от това нарушени права на пациентите и рискове за тяхното здраве.

С уважение,

**ПРОФ. Д-Р ДИАНА КОВАЧЕВА
ОМБУДСМАН НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**